

MAL GİRİŞ-ÇIKIŞLARI

No : 1998/5
Yayın Tarihi : 09/07/1998
Yürürlüğe Girdiği Tarih : 09/07/1998
Not : 2017/5,2011/1, 2005/5 ve 2000/1 Sayılı Genelgeler ile yapılan değişiklikler işlenmiş olup, 1998/5 Sayılı Genelge aşağıdaki haliyle geçerlidir.

GENELGE **1998/5**

MADDE 1- (1) Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliği'nin 33 üncü maddesine istinaden, serbest bölgelere mal giriş ve çıkışı ile bölge içi mal satışları aşağıdaki esaslara göre yapılır:

BİRİNCİ BÖLÜM

Malların Girişi

MADDE 2- (1) Serbest bölgeye malı gelecek kullanıcı veya yetkili temsilcisi, işletici veya B.K.İ.'den temin edeceği Serbest Bölge İşlem Formu'nu doldurduktan sonra mala ait fatura aslı veya daha sonra aslı ibraz edilmek kaydıyla fatura sureti ve varsa diğer belgeleri de ekleyerek en az 6 saat öncesinden Bölge Müdürlüğüne müracaat eder. Bölge Müdürlüğü, yurtdışından serbest bölgeye giriş yapan mallara yönelik olarak yurtdışında düzenlenmiş faturaları ıslak imza ve kaşe aramaksızın Gümrük Yönetmeliği'nin 115'nci maddesinde yer alan unsurları taşıması ve Gümrük idarelerince kabul edilebilir olması halinde işleme alır. Serbest bölge adresli olmayan fatura işleme konulmaz.

(2) Bölge Müdürlüğüne belgeler üzerinde yapılan inceleme sonucu, talebin uygun görülmesi ve Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliği'nin 41'inci maddesine göre Fon'a ödenmesi gereken ücretin bankaya yatırıldığını gösterir dekontun ibrazını müteakip, Serbest Bölge İşlem Formu onaylanarak işlemin yapılmasına izin verilir.

(3) Onaylanan Formun ilk nüshası kaydın kapatılması sırasında karşılaştırılmak üzere Bölge Müdürlüğüne alınır ve diğer nüshalar ilgiliye iade edilir.

(4) Kullanıcı veya temsilcisi onaylı Serbest Bölge İşlem Formu'nun kalan nüshalarına manifesto veya irsaliye ile ordinoyu da ekleyerek ihtiyaç duyulan hizmetlerin yapılması için işletici veya B.K.İ.'ye müracaat eder.

(5) İşletici veya B.K.İ. talep edilen hizmetin tarifede belirtilen ücretini tahsil eder, bu tahsilata ilişkin kaydı Serbest Bölge İşlem Formu'nun ilgili bölümüne işledikten sonra, kendi nüshasını alır ve diğer nüshaları ilgiliye verir.

(6) Kullanıcı veya yetkili temsilcisi Serbest Bölge İşlem Formu'nun kalan nüshalarını malların serbest bölgeye girişini teminen gümrük idaresine ibraz eder.

(7) Gümrük idaresi tarafından gerekli işlemler yapıldıktan sonra malların bölgeye girişi tamamlanır ve malların sorumluluğu kullanıcıya geçer.

(8) Malların bölgeye giriş işlemi tamamlandıktan sonra, kayıtların kapatılmasını teminen kullanıcı veya temsilcisi tarafından gümrük idaresince tescilli yapılmış Serbest Bölge İşlem Formu'nun kalan nüshası Bölge Müdürlüğüne verilir. Bölge rihtımına getirilen mallar için düzenlenen Serbest Bölge İşlem Formu kullanıcı veya yetkili temsilcisi tarafından bilgi amacıyla gümrük idaresine gönderilir.

(9) Malların deniz yoluyla bölgeye girişinde geminin bölge molüne yanaştırılması için gemi acentası veya donatanı tarafından geminin teknik bilgilerinin yer aldığı bir dilekçe ile Bölge Müdürlüğüne müracaat edilir. Bölge Müdürlüğüne verilen izne istinaden işletici veya B.K.İ. yetkilisi ilgili liman işletme müdürlüğüyle irtibata geçerek geminin yanaşmasını sağlar. Bölge limanına gemi yanaştırılırken mutlaka pilotaj ve römorkaj işlemi uygulanır. Boşaltma süresince işletici veya B.K.İ. görevlisi gerekli koordinasyonu ve emniyeti sağlayarak, gelen malda varsa eksik veya fazlalığı kullanıcının da imzası olan bir tutanak ile Bölge Müdürlüğüne bildirmek zorundadır. İşletici veya B.K.İ. tarafından mallar kullanıcının işyerine teslim edildikten sonra sorumluluk kullanıcıya geçer.

(10) Boşaltma işlemi tamamlanan geminin bölgeden ayrılması için Bölge Müdürlüğünün yazılı izni alındıktan sonra, işletici veya B.K.İ. ilgili liman işletme müdürlüğü ile irtibata geçer.

(11) (Değişik, 2000/1 sayılı Genelge) Mallar, bölgeye girişini müteakip kullanıcılar tarafından Envanter Defterine (EK:2)'e işlenir ve bu kayıtlar Bölge Müdürlükleri ile Bölge Gümrük Müdürlüklerinin incelemesine hazır bulundurulur.

(12) Serbest Bölge İşlem Formu'nun 6'ncı nüshasını işlemin sonuçlandığı tarihi takip eden 5 işgünü içerisinde Bölge Müdürlüğüne vermeyen kullanıcıların diğer talepleri işleme konulmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Malların Çıkışı

MADDE 3- (1) Malların serbest bölgeden çıkarılması için kullanıcı veya temsilcisi Serbest Bölge İşlem Formu'nu doldurduktan sonra sırasıyla; Bölge Müdürlüğüne, işletici veya B.K.İ.'ye ve gümrük idaresine önceki bölümde açıkladığı şekilde müracaat eder.

(2) Kullanıcı veya temsilcisi bölgeden çıkartılacak mallar için Fon'a ödenmesi gereken ücreti bankaya, yaptıracağı hizmetlerin ücretini de işletici veya B.K.İ.'ye öder ve Gümrük Mevzuatı gereğince gerekli belgeleri de Serbest Bölge İşlem Formu'na ekleyerek Gümrük İdaresine başvurur.

(3) Serbest bölgeden Türkiye'ye yapılan satışlarda, malların, gümrük mevzuatında belirtilen süreler içerisinde (Serbest Bölge Müdürlüğüne tespit edilen mücbir sebep halleri hariç) serbest bölgeden çıkarılması gerekmektedir. Bu süreler içerisinde malların tamamının bölgeden çıkarılmaması halinde, Gümrük Müdürlüğüne bölgeden çıkartılan kısımlar üzerinden beyanname kapatılarak, durum Serbest Bölge Müdürlüğüne bildirilir, kalan malların bölgeden çıkartılması için yeni Serbest bölge İşlem Formu ve fatura ile Serbest Bölge Müdürlüğüne başvurulur.

(4) Malların bölgeden çıkış işlemi tamamlandıktan sonra kayıtların kapatılmasını teminen, kullanıcı veya temsilcisi tarafından gümrük idaresince tescilli yapılmış Serbest Bölge İşlem Formu'nun kalan nüshası Bölge Müdürlüğüne verilir. Bölge rıhtımından gönderilen mallar için düzenlenen Serbest Bölge İşlem Formu kullanıcı veya yetkili temsilcisi tarafından bilgi amacıyla Gümrük İdaresine gönderilir.

(5) Malların deniz yoluyla bölgeden çıkartılmasında geminin bölge molüne yanaştırılması için gemi acentesi veya donatanı tarafından geminin teknik bilgilerinin yer aldığı bir dilekçe ile Bölge Müdürlüğüne müracaat edilir. Bölge Müdürlüğüne verilen izne istinaden işletici veya B.K.İ. yetkilisi ilgili liman işletme müdürlüğüyle irtibata geçerek geminin yanaşmasını sağlar. Bölge limanına gemi yanaştırılırken mutlaka pilotaj ve römorkaj işlemi uygulanır. Yükleme süresince işletici veya B.K.İ. görevlisi gerekli koordinasyonu ve emniyeti sağlayarak giden malda varsa eksik veya fazlalığı kullanıcının da imzası olan bir tutanak ile Bölge Müdürlüğüne bildirmek zorundadır.

(6) Bölge rıhtımından çıkışı yapılacak malların yüklendiği geminin ayrılış işlemleri, Bölge Müdürlüğünün yazılı izni alındıktan sonra işletici veya B.K.İ.'nin koordinasyonu ve bilgisi dâhilinde geminin acentesi tarafından yapılır. Bu yolla bölgeden çıkarılan mallar için düzenlenen Serbest Bölge İşlem Formu kullanıcı veya yetkili temsilcisi tarafından bilgi amacıyla Gümrük İdaresine gönderilir.

(7) (Değişik, 2000/1 sayılı Genelge) Mallar, bölgeden çıkışını müteakip kullanıcılar tarafından Envanter Defterine (EK-2) ve üretim veya montaj-demontaj konusunda faaliyet gösteren kullanıcılar tarafından "Üretim Takip Formu"na da (EK-1) işlenir ve bu kayıtlar Bölge Müdürlükleri ile Bölge Gümrük Müdürlüklerinin incelemesine hazır bulundurulur.

(8) Serbest Bölge İşlem Formu'nun 6'ncı nüshasını işlemin sonuçlandığı tarihi takip eden 5 işgünü içerisinde Bölge Müdürlüğüne vermeyen kullanıcıların diğer talepleri işleme konulmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yatırım ve Tesis Safhasında Malların Girişi ve Bu Malların Daha Sonra Çıkarılması

MADDE 4- (1) Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar'ın 13'üncü maddesi uyarınca, Türkiye'de yerleşik kişilerin serbest bölgede yapacakları yatırımlar için 5 milyon ABD Doları veya

eşiti dövize kadar aynı sermayeyi gümrük mevzuatı hükümleri çerçevesinde ihraç etmeleri mümkün bulunmaktadır. Gümrük Müsteşarlığı'nın 18.10.1994 tarih ve 1994/31 sayılı Genelgesi uyarınca, yatırım ve tesis safhasında kullanılan malzemelerin (taş, kum, çakıl, çimento, demir, tuğla, demirbaş, makine, teçhizat, vb.) aynı sermaye olarak serbest bölgelere ihracında, söz konusu malzemeler 30 günlük periyotlar halinde gümrük beyannamesine bağlanabilmektedir.

(2) Bu nedenle, yatırım ve tesis safhasında kullanılan malzemelerin (taş, kum, çakıl, çimento, demir, tuğla, demirbaş, makine, teçhizat, vb.) Türkiye'den bölgeye getirilmesinde KDV muafiyeti ve diğer teşviklerden yararlanılabilmesi için ihracat işlemine tabi tutulması gerekir. Bu durumda satıcı tarafından gümrük beyannamesi ve kullanıcı tarafından Serbest Bölge İşlem Formu düzenlenmesi zorunludur. Söz konusu malzemeler inşaat tamamlanincaya kadar birer ay geçerli olan Serbest Bölge İşlem Formları ile getirilebilir.

(3) Bu kapsamda getirilen aynı sermaye ile ilgili olarak; Türkiye'de yerleşik kişilerin ana sözleşmeyi veya ortaklık sözleşmesini ya da serbest bölge şubesine tahsis edilen sermaye yapısını gösterir belgeyi Bölge Müdürlüğüne ve Gümrük İdaresine ibraz etmeleri halinde söz konusu malların Gümrük İdaresine verilen taahhütname ile Türkiye'den bölgeye getirilmesine izin verilir. Yurt dışında yerleşik kişilerin yatırım ve tesis safhasında kullanılan malzemeleri aynı sermaye olarak serbest bölgeye getirmek istemesi veya aynı bölgedeki diğer kullanıcılardan almaları halinde ise; söz konusu belgeleri yalnızca Serbest Bölge Müdürlüğüne ibraz etmeleri yeterlidir.

(4) Yatırım safhasında kullanılan ve geçici olarak bölgeye getirilen ve yatırım safhası sonunda tekrar bölge dışına çıkarılacak inşaat malzemeleri, iş makineleri ve inşaat ile ilgili araç ve gereçlerin bölgeye girişinde ve çıkışında, Gümrük İdaresinde işlemleri tamamlandıktan sonra Bölge Müdürlüğüne sadece Serbest Bölge İşlem Formu'nun ibrazı yeterlidir.

(5) Kullanıcının inşa ettirdiği üst yapıyı yapan müteahhitler veya bunların taşeronları kullanıcının verdiği vekaletnameye istinaden iskan ruhsatı düzenlenene kadar kullanıcı adına işlemleri yürütebilir.

(6) Yatırım ve tesis safhası sona erdikten sonra, yatırım malları da dâhil serbest bölgeye getirilen mallar için varsa Fon'un ödenmesi zorunludur.

(7) Yatırım ve tesis safhasında Fon'dan muaf olarak bölgeye getirilen malların bilahare bölge dışına çıkartılmak veya bölge içinde başka bir kullanıcıya satılmak istenmesi durumunda, söz konusu mallar bölgeye getirilirken bölge dışındaki satıcısı tarafından düzenlenen faturaları ve kullanıcı tarafından düzenlenen satış faturası ile Bölge Müdürlüğüne başvurulur. Yapılan inceleme sonucu uygun görülen müracaatlar için varsa bölgeye girişinde ödenmesi gereken Fon ile çıkışında ödenmesi gereken Fon'un tahsilinden sonra talep edilen işlemin yapılmasına izin verilir.

(8) Malların giriş veya çıkış işlemleri tamamlandıktan sonra Serbest Bölge İşlem Formu'nun 6'ncı nüshasını 5 işgünü içerisinde Bölge Müdürlüğüne vermeyen kullanıcılar diğer talepleri işleme konulmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Malların Fiilî Giriş-Çıkışı Yapılmadan Alım-Satımı (Transit Ticaret) (Değişik, 2011/1 sayılı Genelge)

MADDE 5- (1) Serbest bölgelerde, fiilî mal girişi ve çıkışı yapılmaksızın alım-satım (transit ticaret) işlemleri aşağıdaki usûl ve esaslar dâhilinde gerçekleştirilir:

a) Serbest bölgelerde transit ticaret; malların, bölgeye fiilî giriş-çıkışı yapılmaksızın, alış ve satış bedelleri arasında lehte fark esas olmak kaydıyla, serbest bölge kullanıcıları tarafından, bir ülkeden (Türkiye ve serbest bölgeler hariç) başka bir ülkeye (Türkiye ve serbest bölgeler hariç) satışını ifade eder.

b) Serbest bölgelerde transit ticaret işlemleri;

1-) Transit alış ve satış işlemlerine ilişkin Serbest Bölge İşlem Formlarının,
2-) Alış ve satışa ilişkin faturaların ve varsa alım ve satıma ilişkin sözleşmenin,
3-) Malın CIF alış bedeli üzerinden binde 1 oranında özel hesap ücreti yatırıldığına ilişkin makbuzun,
4-) Satış bedelinin tahsil edildiğini gösterir belgenin (döviz alım belgesi veya satış bedelinin ilgilinin hesabına yatırıldığına dair banka yazısı) veya bahse konu belgelerin, bedelin tahsilini müteakip üç gün içerisinde Bölge Müdürlüğüne verileceğine ilişkin taahhütnamenin,

Bölge Müdürlüğüne ibrazı ile gerçekleştirilir.

c) Alış ve satışa ilişkin anılan belgelerin Bölge Müdürlüğüne aynı anda ibrazı edilmesi ve işlemlerin Bölge Müdürlüğüne onaylanmasını müteakiben transit ticaret işlemi tamamlanır.

Transit ticarete Serbest Bölge İşlem Formlarının gümrük idaresine ibrazı gerekmemektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bölge İçi Mal Satışları

MADDE 6- (1) Bir kullanıcının veya bölge depolarından yararlanan gerçek veya tüzel kişilerin aynı bölgede faaliyet gösteren diğer bir kullanıcıya mal satması durumunda, hem alıcı hem satıcı kullanıcı tarafından düzenlenecek Serbest Bölge İşlem Formları ve fatura ile Bölge Müdürlüğüne başvurulur.

(2) Bölge içi mal satışlarında (üçüncü bölüm hükümleri saklı kalmak üzere) Fon'a ücret ödenmez.

(3) Sevkiyatın tamamlanmasını müteakip malların sorumluluğu alıcı kullanıcıya geçer ve kayıtlarının kapatılmasını teminen her iki kullanıcı tarafından Serbest Bölge İşlem Formlarının kalan nüshaları Bölge Müdürlüğüne verilir.

(4) (Değişik, 2000/1 sayılı Genelge) Mallar, bölge içi satışlarını müteakip kullanıcılar tarafından Envanter Defterine (EK-2) ve üretim veya montaj- demontaj konusunda faaliyet gösteren kullanıcılar tarafından "Üretim Takip Formu"na (EK-1) da işlenir ve bu kayıtlar Bölge Müdürlükleri ile Bölge Gümrük Müdürlüklerinin incelemesine hazır bulundurulur.

(5) Serbest Bölge İşlem Formlarının son nüshalarını işlemin sonuçlandığı tarihi takip eden 5 işgünü içerisinde Bölge Müdürlüğüne getirmeyen kullanıcıların diğer işlemleri işleme konulmaz.

Yürürlükten Kaldırılan Genelgeler

MADDE 7- (1) 93/9, 95/3 ve 95/8 sayılı Genelgeler yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 8- (1) Bu Genelge yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

EKLER :

- 1- Üretim Takip Formu (1 sayfa)
- 2- (Değişik, 2000/1 Sayılı Genelge) Envanter Defteri (1 sayfa)

ÜRETİM TAKİP FORMUNUN DOLDURULMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Bu form yalnız üretim ve montaj-demontaj konusunda faaliyet gösteren firmaların Bölgeden Yurtdışına veya Türkiye'ye çıkarmak için hazırlayacakları "Bölge İşlem Formu" eki olarak dolduracaklardır.

Bu formda numaralandırılmış olan sütunların açıklaması aşağıdaki şekildedir:

- 1.** Üretilen Malın GTİP'i: Bir hammaddeden üretimi yapılan mal ile montajı yapılmış veya demontaj sonucu üretilen malın GTİP kitapçığında yer alan 12 haneli sayısal karşılığı.
- 2.** Üretimde Kullanılan Hammadde GTİP'i: Üretimde kullanılan hammadde ile montaj için gerekli mal veya demontajı yapılacak malın GTİP kitapçığında yer alan 12 haneli sayısal karşılığı.
- 3.** Malın Cinsi: Üretilen, üretilen mala karşılık üretimde kullanılan, montaj edilen, montaja karşılık kullanılan veya demontaj edilen, demontaja karşılık üretilen malın ismi.
- 4.** Menşei: Bölge içerisinde üretimi, montajı veya demontajı yapılan malın menşei ve her hammadde menşei.
- 5.** Üretilen Mal: Bu sütun firmanın ürettiği ve çıkışı yapılacak her mal için ayrı ayrı doldurulacaktır.
  - 5.1.** Miktarı: Üretilen malın GTİP kitapçığında yer alan birime esas miktarı olmalıdır.
  - 5.2.** Birimi: Üretilen malın GTİP kitapçığında yer alan birimine uygun olmalıdır.
  - 5.3.** Üretim Birim Maliyeti: Firmanın bir birim malı üretirken yaptığı işletme harcamasını, diğer giderlerini ve yine üretilen birim mal başına düşen işçiliği ile kar payının toplamıdır.
- 6.** Üretimde Kullanılan Hammadde: Bu sütun firmanın bir malın üretiminde kullandığı her hammadde için ayrı ayrı doldurulacaktır.

6.1. Miktarı: Bir malın üretiminde kullanılan hammaddenin ne kadarının mamul maddeye dönüştüğünü gösteren, GTİP kitapçığında yer alan birime esas miktardır.

6.2. Fire: Bir malın üretimde kullanılacak hammaddeden, üretim sırasında oluşan kayıptır.

6.3. Toplam Miktar: Bir malın üretiminde kullanılan hammadde toplamıdır. Miktar ve firenin toplamından oluşur.

6.4. Birimi: Üretilen malın GTİP kitapçığında yer alan birimidir.

6.5. Hammadde Birim Fiyatı: Bir malın üretimine karşılık gelen hammaddenin birim fiyatı.

7. Toplam Tutarı: Üretilen mallar için (5 nolu sütun), mal miktarı (5.1 nolu sütun) ile üretim birim maliyetinin çarpımıdır. (Fason üretimde fatura bedeline eşit olacaktır.)

Üretimde kullanılan hammaddeler için ise (6 nolu sütun), hammaddenin toplam miktarı (6.3 nolu sütun) ile hammadde birim fiyatının (6.5 nolu sütun) çarpıma eşittir.

Bu sütunun doldurulmasında dikkat edilecek husus; firma ilk önce ürettiği her mal için ayrı ayrı sırasıyla 1,3,4 ve 5 (5.1, 5.2, 5.3) nolu sütunları dolduracak 2 ve 6 nolu sütunları boş bırakıp toplam tutarını hesaplayacaktır.

Daha sonra üretimde kullanılan her hammadde için ise yine tek tek 2,3,4 ve 6 (6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5) nolu sütunları dolduracak 2 ve 6 nolu sütunları boş bırakıp toplam tutarını hesaplanacaktır.

8. Genel Toplam: Üretilen malın işçilik, işletme gideri, kar payı ve diğer giderleri ile hammadde maliyeti toplamından oluşur ve üretilen malın toplam bedelini gösterir.

İletişim Bilgisi : Serbest Bölgeler, Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğü
E-posta : sbgm@ekonomi.gov.tr

EK: 1

ÜRETİM TAKİP FORMU

Faaliyet Ruhsat No :						Tarih :						
Firma Adı :						Fatura No :						
(1) Üretilen Malın GTİP'i	(2) Üretimde Kullanılan Hammadde GTİP'i	(3) Malın Cinsi	(4) Menşei	(5) ÜRETİLEN MAL			(6) ÜRETİMDE KULLANILAN HAMMADDE					(7) TOPLAM TUTARI
				Üretilen Malın			Kullanılan Malın					
				(5.1) Miktarı	(5.2) Birimi	(5.3) Üretim Birim Maliyeti	(6.1) Miktarı	(6.2) Firesi	(6.3) Toplam Miktarı	(6.4) Birimi	(6.5) Hammadde Birim Fiyatı	
(8)	GENEL TOPLAM											

